

2.Создание топокарт и планов по данным БПЛА на базе PhotoScan [Електронний ресурс] - режим доступу: <https://gisinfo.ru/techno/photoscan.htm>

3.Земельний вісник України [Електронний ресурс] - режим доступу: <http://zemvisnuk.com.ua/news/maibutn-galuz>

4. Аэрофотосъемка с беспилотных летательных аппаратов [Електронний ресурс] - режим доступу: https://sovzond.ru/services/aerophotography/aerofoto_bpla/

УДК 323.3

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ЗЕМЛЕУСТРОЮ ТА КАДАСТРУ В ЄГИПТІ

Пантрон М. С., студ.гр.ГЗ-161

Науковий керівник: **Іванишин В. А.**, д.г.н., професор
Національний університет «Чернігівська політехніка»

Єгипет - держава на північному сході Африки та Синайському півострові в Азії. На півночі омивається Середземним морем, на сході — Червоним морем. Володіє островами у Суецькій затоці та Червоному морі. Площа країни становить 997 690 км² (29 місце у світі), з яких 59 202 км² в Азії [1].

У сільськогосподарському обробітку знаходиться лише 2,6 % площі держави (долина і дельта Нілу, Фаюмська оаза). Родючі алювіальні ґрунти разом з тривалою інсоляцією (освітлення сонячним промінням) створюють винятково сприятливі умови для вирощування різноманітних сільськогосподарських культур. Розміри традиційних селянських господарств невеликі. Приблизно дві третини всіх сільськогосподарських угідь становлять господарства по 2 га [1].

Зазвичай, земля належить селянину, який її обробляє. Багато господарств здаються в оренду. Орендар розраховується з власником або грошима, або в натуральній формі — частиною врожаю. Більшість робіт на полях виконується самим власником ділянки і членами його родини, але в жнива, зокрема у пору збирання бавовни, навіть невеликі господарства відчувають потребу у найманні додаткової робочої сили. Деякі великі господарства спеціалізуються на вирощуванні овочів і фруктів.

Більша частина господарств входить у державні кооперативи. Майже в усіх господарствах розводять: буйволів, які використовуються як тяглова сила при будівництві іригаційних споруд, велику рогату худобу для виробництва молочної продукції. Розвивається пустельне зрошувальне землеробство з використанням підземних вод [2].

Головні сільськогосподарські культури: бавовник, рис, зернові, овочі, квасоля, фрукти, фініки, цукрова тростина.

Успіхові стародавньої єгипетської культури сприяло поєднання вигідних географічних особливостей, найважливішою з яких був багатий родючий ґрунт утворений щорічним розливом річки Ніл. Таким чином, древні єгиптяни були здатні виробляти в достатку їжі, що дозволяло населенню витрачати більше часу і ресурсів на культурну, технологічну та художню діяльність. Землеустрій мав вирішальне значення в Стародавньому Єгипті, оскільки податки оцінювались на підставі кількості землі, яка належала особі.

Сільське господарство в Єгипті залежало від циклу Нілу. Єгиптяни виділяли три сезони: Ахет (водопілля), Перет (сівба) і Шему (збирання врожаю). Сезон повені тривав з червня до вересня, залишаючи на березі річки шар багатого на мінерали мулу, який ідеально підходив для вирощування культур. Після того, як води повеня відступали, вегетаційний період тривав з жовтня до лютого.

Селяни орали та сіяли насіння на полях, які зрошувались канавами й каналами. Опадів було небагато, тому для поливу рослин селяни поклалися на Ніл. З березня до травня селяни збирали врожай серпами, потім його обмолочували ціпами, щоб відділити половину від зерен.

Після цього віялкою видували половиу з-поміж зерна, а зерно подрібнювали на борошно, варили для приготування пива, або ж зберігали для подальшого використання.

В епоху «Середнього царства» отримала розвиток практика здачі індивідами своїх земельних ділянок в оренду, причому, як показує вміст документів, без будь-якого дозволу з боку влади. Це означає, що речові права отримали на той час більш певний вираз, а правомочності індивідів щодо розпорядження землею наблизилися до повноважень власника. У єгипетському суспільстві з'явилися підприємці, які стали отримувати дохід за рахунок передачі земельних ділянок в оренду та з іншого боку, такі хлібороби, які вважали цілком вигідним орендувати землю.

Поширення в сфері землекористування орендних відносин розмивало общинні узи в розпорядженні землею і стимулювало розвиток індивідуальної власності на земельні ділянки. Але найбільше цьому сприяло становлення в Стародавньому Єгипті системи оподаткування, прив'язаної до земельних ділянок. Державна влада була зацікавлена в закріпленні їх за окремими індивідами, оскільки це полегшувало збір податків.

Однак, з іншого боку, нерозвиненість товарно-грошових відносин в давньоєгипетському суспільстві, відсутність карбування монет перешкоджали широкому розвитку практики торгівлі землею. Земельні ділянки найчастіше ставали в цих умовах предметом не купівлі-продажу, а обміну.

У Стародавньому Єгипті верховна державна влада втручалася в регулювання земельних відносин тільки для того, щоб забезпечити збір податків і доходів з землевласників і хліборобів в необхідній кількості, а також гарантувати регулярне надходження їх до державної скарбниці. Тому її регулююча функція зводилася загалом лише до нагляду за виробництвом і розподілом сільськогосподарської продукції, підтримки виробника, якщо вона була потрібна.

Царі тримали величезний штат службовців, які збирали відомості про земельні ділянки, їх розміри, родючість, про види вирощуваної на них продукції, її кількість тощо. Всі ці відомості необхідні були монархам винятково для того, щоб знати, яку кількість податків і доходів можна буде зібрати з земельних угідь країни. Питання про те, кому належать ті чи інші земельні ділянки, цікавив володарів тільки для того, щоб знати, з кого отримувати податки або доходи. Очевидно, що для цього достатньо було визначити, хто отримує в своє розпорядження урожай з підлеглих оподаткуванню земельних ділянок, і не було ніякої необхідності розбиратися в правових підставах користування ними [3].

У цих підставах змушені були розбиратися судді, що вирішували спори між індивідами з приводу земельних ділянок, але інтереси верховної державної влади ці суперечки не зачіпали - земля ж не залишалася без господаря. Тому царі не робили в своїх законах спроб встановити чіткі правові форми земельних відносин, віддаючи регулювання земельних відносин місцевій владі та визнаючи пріоритетну юридичну силу в цьому питанні за звичаєм.

Розвитку правової термінології перешкоджала практика укладання договорів про продаж або передачу землі в оренду в усній формі. Збережені від часів, що передували епосі елліністичної держави, давньоєгипетські документи про такі продажі і передачі за своїм змістом швидше є повідомленнями про доконану угоду, ніж контрактами як такими.

Список використаних джерел

1. Перепелкин Ю.Я. История Древнего Египта. СПб.: Нева, 2000
2. Деревенский, Б. Г. Древний Египет / Б.Г. Деревенский. - М.: Балтийская книжная компания, 2012. - 352 с.
3. Древний Египет. - М.: Махаон, 2013. - 465 с.